

Utlåtande Rotel IV (Dnr KS 2021/329)

En ny policy för modersmålsundervisningen i Stockholm stad

Motion av Peter Wallmark och Martin Westmont (båda SD)

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motionen avslås med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Isabel Smedberg-Palmqvist anför följande.

Ärendet

Peter Wallmark och Martin Westmont (båda SD) har väckt en motion i kommunfullmäktige. I motionen framförs att modersmålsundervisning idag erbjuds på tveksamma grunder till enorma kostnader. Därför är det enligt motionärerna av vikt att modersmålsundervisning stramas upp för att följa de lagar och föreskrifter som finns. Motionärerna vill att utbildningsnämnden får i uppdrag att skapa ett styrdokument om hur modersmålsundervisningen ska bedrivas i Stockholms stad.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och utbildningsnämnden.

Stadsledningskontoret hänvisar till att Stockholms stad följer lag och förordningar som reglerar undervisningen i modersmål och ser därför inget behov av att ge utbildningsnämnden i uppdrag att skapa ett styrdokument.

Utbildningsnämnden hänvisar till att Stockholms stad följer lag och förordningar som reglerar undervisningen i modersmål och ser därför inget behov av att ge utbildningsnämnden i uppdrag att skapa ett styrdokument.

Mina synpunkter

Det är genom skolan eleven tillägnar sig kunskap och bildning som gör att individen kan hitta sin väg i livet. Forskning visar att modersmålsundervisningen inverkar positivt på inläringen av majoritetsspråket. Den visar också att tillgången till fler språk ger positiva fördelar för kunskapsresultaten. Jag menar att Stockholms stads skolor ska vila på beprövad erfarenhet och vetenskap, och att modersmålsundervisning är en självklar rätt för eleverna med annat modersmål än svenska.

Elever med annat modersmål än svenska har enligt skollagen rätt till modersmålsundervisning. Denna rättighet föreskrivs i skollagen, grundskoleförordningen samt i gymnasieförordningen. Som stadsledningskontoret konstaterar följer Stockholms stad skollagen och de förordningar som reglerar undervisningen i modersmål. Därför ser jag inte att det finns ett behov att ge utbildningsnämnden i uppdrag att skapa ett styrdokument i syfte att ändra hur modersmålsundervisningen bedrivs i Stockholms stad. Det är självklart att vi följer lagen och att elever med annat modersmål än svenska har rätt till sitt modersmål.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Motion om en ny policy för modersmålsundervisningen i Stockholm stad

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Motionen avslås med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Stockholm den 27 oktober 2021

På kommunstyrelsens vägnar:
ANNA KÖNIG JERLMYR

Isabel Smedberg-Palmqvist

Hans Altsjö

Reservation anfördes av Peter Wallmark (SD) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Att kommunstyrelsen tillstyrker motionen
2. Därutöver vill vi anföra följande:

Svenska språket försvinner allt mer i vissa områden i Stockholms stad, det är en oro-väckande utveckling som Sverigedemokraterna har påtalat i decennier. Det är givet att vi inte ser det som negativt att medborgarna talar flera språk men det som motionen tar upp är vad det offentliga i första hand ska stödja ekonomiskt. Vi anser det inte motiverat att skattemedel ska läggas på modersmålsundervisning (minoritetsspråken undantagna) då vi bland annat ser med tydlighet hur det bidrar till utanförskap och segregation. Sverigedemokraterna anser att det svenska språket ska prioriteras och fortsätta ha en särställning i skolan och vi vill se en omprioritering ifrån modersmålsundervisning till svenskundervisning. Med dagens politiska inriktning försvinner tyvärr svenskan som förstaspråk för många barn till invandrare, barn som dessutom kan vara födda i Sverige.

Elever med annat modersmål än svenska har enligt skollagen rätt till modersmålsundervisning. Vår motion följer lagen, då vi föreslår att just den lagstadgade undervisning skall fortgå. Med den utvecklingen vi ser i samhället då kunskaperna i svenska blir allt sämre i invandrartäta områden är det häpnadsväckande att majoriteten håller fast vid gammal, och vid det här laget motbevisad, forskning om att modersmålsundervisningen inverkar positivt på inläringen av majoritetsspråket och att tillgången till

fler språk ger positiva fördelar för kunskapsresultaten. Det stämde möjligtvis när reformen infördes, men dagens verklighet ger en helt annan bild.

Det finns skolor i staden där elever går ut nionde klass utan att kunna svenska, gymnasiebehörigheten minskar och det finns barn som börjar skolan utan att kunna ett ord svenska då förskolans pedagoger inte kan svenska. Att då påstå att Stockholms stads inställning till modersmålsundervisning vilar på beprövad erfarenhet och vetenskap kommer att få resultatet att barn med annat modersmål än svenska halkar efter redan på lågstadiet om inget görs. Den 23 november 2020 larmade grundskolechefen Happy Hilmarsdottir Arenvall om att ”varannan sexåring på grundskolorna i Järvaområdet i Stockholm talar svenska för dåligt. Barnen riskerar att inte klara kunskapsmålen”. Förklaringar som nämns är att barn inte kommer i kontakt med svenska på ett naturligt sätt, kanske inte ens i förskolan, om de går i en förskola där personalen inte heller talar svenska. Modersmålsundervisningen innebär idag en stor kostnad för skattebetalarna och den bidrar till ett ökat utanförskap. Det är ett stort svek av dessa barn.

Modersmålsundervisning som den nu är utformad har inte ens de teoretiska förutsättningar som måste vara uppfyllda för att kunna nå sitt mål, än mindre de praktiska. Modersmålsundervisning är en vacker tanke som inte fungerar i praktiken. Därför vill vi avskaffa den icke lagstadgade modersmålsundervisningen och istället lägga resurserna på mer undervisning i svenska. Modersmålsundervisning är dessutom en mycket dyr aktivt integrationsmotverkande åtgärd på skattebetalarens bekostnad.

Remissammanställning

Ärendet

Peter Wallmark och Martin Westmont (båda SD) har väckt en motion i kommunfullmäktige. I motionen framförs att modersmålsundervisning idag erbjuds på tveksamma grunder till enorma kostnader. Därför är det enligt motionärerna av vikt att modersmålsundervisning stramas upp för att följa de lagar och föreskrifter som finns. Motionärerna vill att utbildningsnämnden får i uppdrag att skapa ett styrdokument om hur modersmålsundervisningen ska bedrivas i Stockholms stad.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och utbildningsnämnden.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 29 juni 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Modersmålsundervisningen regleras i skollagen, grundskoleförordningen och gymnasieförordningen. Dessa stadgar att kommunen är skyldig att erbjuda elever modersmålsundervisning. Undervisningen är frivillig och vårdnadshavare eller elev, beroende på skolform, anmäler sitt intresse att delta i undervisningen. Elevens kunskaper i språket avgör om eleven har rätt till undervisning. Elev som tillhör någon av de nationella minoriteterna har rätt till modersmålsundervisning oavsett grundläggande kunskaper. I Stockholms stad erbjuds elever som efterfrågar modersmålsundervisning och som har grundläggande kunskaper i språket sådana om lämplig lärare finns och om minst fem elever önskar undervisning inom ett språk. För gymnasieelever gäller att de ska ha goda kunskaper i modersmålet, vilket också kontrolleras.

Modersmålsämnet anordnas i grundskolan som språkval, elevens val, inom ramen för skolans val eller ligger utanför ordinarie timplan. För elever i gymnasieskolan kan modersmålsämnet anordnas som individuellt val, utökat program, eller som ersättning för undervisning i andra språk än svenska och engelska. Det är rektor som beslutar om modersmålsundervisning och som beställer undervisning från Språkcentrums lärare alternativt själv anställer en lärare på skolan. Eftersom detta är förenat med kostnader så finns det inga incitament att erbjuda modersmål i fler fall än vad som är föreskrivet.

Mot bakgrund av ovanstående ser stadsledningskontoret inget behov av att ge utbildningsnämnden i uppdrag att skapa ett styrdokument i syfte att ändra hur modersmålsundervisning bedrivs i Stockholms stad. Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 26 augusti 2021 följande.

1. Utbildningsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Reservation anfördes av Martin Westmont (SD), *bilaga 1*.

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 1 juni 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Modersmålsundervisningen regleras i skollagen, grundskole-förordningen och gymnasieförordningen; dessa stadgar att kommunen är skyldig att erbjuda elever modersmålsundervisning. Undervisningen är frivillig och vårdnadshavare eller elev, beroende på skolform, anmäler sitt intresse att delta i undervisningen. Elevens grundläggande kunskaper i språket avgör om eleven har rätt till undervisning. Elev som tillhör någon av de nationella minoriteterna har rätt till modersmålsundervisning oavsett grundläggande kunskaper. Stockholms stad erbjuder modersmålsundervisning utifrån det nationella regelverket. Utbildningsförvaltningen följer lag och förordning samt Stockholms stads beslut som reglerar undervisningen i modersmål.

Alla elever som efterfrågar modersmålsundervisning och som har grundläggande kunskaper i språket erbjuds sådan om lämplig lärare finns och om minst fem elever önskar undervisning inom ett språk. För elever gäller att de ska ha goda kunskaper i modersmålet, vilket också kontrolleras. Modersmålsämnet anordnas i grundskolan som språkval, elevens val, inom ramen för skolans val eller ligger utanför ordinarie timplan. För elever i gymnasieskolan kan modersmålsämnet anordnas som individuellt val, utökat program, eller som ersättning för undervisning i andra språk än svenska och engelska.

Det är rektor som beslutar om modersmålsundervisning och som beställer undervisning från Språkcentrums lärare alternativt själv anställer en lärare på skolan. Efter som detta är förenat med kostnader så finns det inga incitament att erbjuda modersmål i fler fall än vad som är föreskrivet.

Mot bakgrund av ovanstående avstyrker förvaltningen motionens förslag.

Reservationer m.m.

Utbildningsnämnden

Reservation anfördes av Martin Westmont (SD) enligt följande.

1. Att avslå förvaltningens förslag till beslut.
2. Därutöver anföras följande:

Svenska språket försvinner allt mer i vissa områden i Stockholms stad, det är en oro-väckande utveckling som Sverigedemokraterna har påtalat i decennier. Det är givet att vi inte ser det som negativt att medborgarna talar flera språk men det som motionen tar upp är vad det offentliga i första hand ska stödja ekonomiskt. Vi anser det inte motiverat att skattemedel ska läggas på modersmålsundervisning (minoritetspråken undantagna) då vi bland annat ser med tydlighet hur det bidrar till utanförskap och segregation.

Sverigedemokraterna anser att det svenska språket ska prioriteras och fortsätta ha en särställning i skolan och vi vill se en omprioritering ifrån modersmålsundervisning till svenskundervisning. Med dagens politiska inriktning försvinner tyvärr svenskan som förstaspråk för många barn till invandrare, barn som dessutom kan vara födda i Sverige. Den 23 november 2020 larmade grundskolechefen Happy Hilmarsdottir-Arenvall om att ”varannan sexåring på grundskolorna i Järvaområdet i Stockholm pratar svenska för dåligt. Barnen riskerar att inte klara kunskapsmålen”. Förklaringar som nämns är att barn inte kommer i kontakt med svenska på ett naturligt sätt, kanske inte ens i förskolan, om de går i en förskola där personalen inte heller talar svenska. Modersmålsundervisningen innebär idag en stor kostnad för skattebetalarna och den bidrar till ett ökat utanförskap.

Förvaltningen hänvisar till att lagar och förordningar kring modersmålsundervisningen ska följas, vilket vi instämmer i. Modersmålsundervisningens omfattning är enligt lag inte fastställt. Förvaltningen har verktygen att lägga den modersmålsbaserade undervisningen på en minimal nivå, och istället öka svenskundervisningen i skolan. Samhället måste hantera problematiken kring dessa frågor med nya infallsvinklar för att vända den negativa utvecklingen och vi måste betona det personliga ansvaret av att bryta sitt utanförskap genom att lära sig svenska i tal och skrift.